

GİRİŞİMCİLİK KÜLTÜRÜNÜN OLUŞUMUNDA ÜNİVERSİTELERİN ROLÜ¹

Yrd. Doç. Dr. Kurtuluş Yılmaz GENÇ

Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Cemil ÖZDEN

Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Özet

Bu çalışmanın amacı girişimcilik kültürünün oluşumunda ve girişimcilik eğilimlerinin ortaya çıkışında üniversitesinin etkisini ortaya koymak ve konunun önemini değerlendirmektir. Bu çerçevede, çalışmada öncelikle üniversitelerin girişimcilik kültürünün oluşumundaki etkileri ele alınmıştır. Girişimcilikle - ekonomik gelişme arasındaki ilişkiye değinilmiştir. Girişimcilik kültürünün ve girişimcilik eğiliminin temel bileşenleri tespit edilip, bunların ne ölçüde üniversiteler tarafından kazandırılabilceği yorumlanmıştır. Bunların yanımda, Giresun Üniversitesi'nde gerçekleştirilen bir alan araştırmasının sonuçlarıyla da bildiri zenginleştirilmiştir. Alan araştırmasında, Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin girişimciliğe yaklaşımları ve ilgili eğilimlerin sınıfa göre nasıl değişim gösterdiği ortaya konmuştur. Veri analizi sonuçlarına göre; örneklem dâhilinde, üniversitedeki sınıf (kaçıncı yılda okunduğu) ve ailede bir girişimci olup olmaması ile girişimcilik eğilimleri, girişimcilik ile ilgili tutumlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur. Diğer taraftan, girişimcilikle ilgili tutumların öğretim türü ve cinsiyetten bağımsız olduğu yönündeki öngörü doğrulanmıştır.

---

¹ Bu çalışma, 22-24 Ekim 2015 tarihleri arasında Mersin Üniversitesi tarafından düzenlenen, II. Yükseköğretim Stratejileri ve Kurumsal İşbirliği Sempozyumu'nda sunulmuş ve kongre kitabında yayınlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Girişimcilik Kültürü, Girişimcilik Eğilimi, Üniversiteler*

Jel Kodları: M10, M19

THE ROLE OF UNIVERSITIES ON THE FORMATION OF ENTREPRENEURSHIP CULTURE

Abstract

The aim of this research is to reveal the role of universities on the formation of entrepreneurship culture and on the tendencies of entrepreneurship; and assess the importance of the topic. Therefore, in the first stage, the entrepreneurship related activities of universities are discussed. The link between entrepreneurship and economic development is shortly mentioned. The basic components of entrepreneurship culture and entrepreneurial tendencies are identified; and ‘in what rate, these elements can be given by universities is interpreted. Moreover, the paper also includes the results of a research which was conducted in Giresun University. The research was on the approach and the tendency of students to entrepreneurship, in Giresun University. Also, the association between the year – tendency is analyzed. The results of the data analysis showed that, there is no association between the number of year, and the existence of an entrepreneur family member, and the tendencies, or attitudes towards entrepreneurship. On the other hand, it was found that, the attitudes towards entrepreneurship are independent from education type and gender.

Key Words: *Entrepreneurship Culture, Entrepreneurial Tendency, Universities*

Jel Codes: M10, M19

1. GİRİŞ

Girişimcilik günümüzde, toplumların, ülkelerin gelimesinde temel unsurlardan biridir. Öyle ki, ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile girişimciliği gelişimi arasında güçlü bir ilişki vardır. Gelişmiş ülkelerin, girişimci bir kültürel yapıya sahip toplumlarla bu düzeylerine geldikleri açıktır. Yaşamın her alanında girişimci özellikler gösterme, cesaret, kimsenin göremediği fırsatları saptayıp bunları değerlendirebilme, yenilikçilik, risk alma, bireysel karar alıp sonuca ulaşabilme gibi özellikler girişimcilik kültürünün temel bileşenleri olarak değerlendirilebilir. Böyle bir kültürün oluşumunda her türlü deneyim ama özellikle eğitim faaliyetleri son derece önemli bir role sahiptir. Girişimci nesiller yetiştirme ilkokuldan üniversiteye ve okul dışı eğitime kadar her aşamada girişimciliği teşvik ederek, özendirerek gerçekleştirilebilir. Günümüzde bu konuda öne çıkmış, teknoloji geliştirmede, işletmecilikte, kişi başına ulusal gelirmede önde gelen ülkelerin girişimcilik eğitimini daha ilkokuldan başlattıkları bilinmektedir.

Girişimciliğin eğitim kurumlarında çok erken dönemlerden itibaren öğretilmeye başlanması, genç kuşakların yönlendirilmesi açısından önemli olduğu gibi, eğitimin sonraki aşamalarında özellikle üniversitelerde girişimcilik eğilimlerinin yoğunlaşmasını da kolaylaştıracaktır.

Üniversitelerin girişimci bir kültürün oluşumuna; uygun ortamın sağlanması, aktarılan ve üretilen bilgiye dayalı ortaya çıkan kendine güven, sanayi kuruluşlarıyla, iş adamlarıyla işbirliğinin kolaylaştığı teknokentlerin kurulması, girişimcilik dersleri ve kurslarının açılması, ilgili öğrenci kulüplerinin teşvik edilmesi, enstitülerin, araştırma merkezlerinin kurulması, panel, sempozyum, kongre ve çalıştayların düzenlenmesi yoluyla olabilir. Benzer şekilde, üniversite misyon, vizyon, değerler ve ilkelerinde girişimcilikle ilgili unsurların bulunması, uluslararası akademik işbirlikleri, değişim

programları yoluyla girişimci davranışın bilgi ve psikolojik altyapısının güçlendirilmesi, devletin ilgili kuruluşlarıyla işbirliklerinin sağlanması, projelerin yaygınlaştırılması ve özellikle öğrencilerin bu tür çalışmalarda yer almasının teşviki yine üniversitelerin girişimcilik kültürünün oluşumuna ve gelişmesine katkısını artırabilecektir.

Günümüzde birçok ülkede belli üniversitelerden mezun olan ya da ilgili üniversitelerde bir süre öğrenim görmüş kişilerin girişimcilikte çok başarılı olmaları bir tesadüf değildir. Bu üniversitelerde girişimci bir anlayışın yeşerebileceği, gelişebileceği uygun ortam, gerekli koşulların var olduğu güçlü bir şekilde iddia edilebilir. Üniversitelerin girişimci kültürün oluşumuna katkılarının temel ölçütlerinden biri mezunlarının kariyerleri boyunca bir girişimci olarak geldikleri konum ve gösterdikleri girişimci davranışlardır.

Bir işletmenin kuruluşunda üç temel unsur vardır: İnsan, fikir ve kaynaklar ya da diğer üretim faktörleri (Faltin, 2001). Üniversitelerin katkısı insanın eğitiminde ve yaratıcı, yenilikçi fikirlerin ortaya çıkması sürecinde olacaktır. Bir başka ifadeyle, yükseköğretim kurumları girişimciliğin temel üç ögesinden ikisi ile doğrudan ilişkilidir.

Bu çalışmada öncelikle girişimcilik kültürü ve üniversitelere ilişkin kavramsal çerçeve, ilgili literatürden (ör.: Akpınar, 2009; Arnaut, 2015; Atasoy, 2012; Çetin, 2007; Faltin, 2001; Graham, 2015; Gürol, 2006; Jack ve Anderson, 1999; Yurtseven, 2007) yararlanılarak ortaya konacaktır. Çalışmanın diğer bölümünde, Giresun Üniversitesi'nde, öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen girişimcilik eğilimleri ile ilgili bir çalışmanın sonuçları ortaya konacaktır. Eser; değerlendirmeler ve öneriler ile sonlanacaktır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Girişimcilik kültürü, belli bir alanda girişimciliğin ortaya çıkıp gelişmesinde esas olan değerler, inançlar, ilkeler, kurallar ve tutumlar bütünü olarak tanımlanabilir (Akpınar, 2009). Bu kültür, toplumun ekonomik, demografik, sosyal niteliklerine göre biçimlenecektir. Başka bir ifadeyle, söz konusu kültürün oluşumunda çok sayıda etken rol alacaktır. Üniversiteler, girişimcilik kültürünün oluşumuna doğrudan ya da dolaylı olarak etki eden en önemli unsurlardandır.

Girişimcilik kültürü, girişimciliğin temel özellikleri olan yaratıcılık, yenilikçilik, risk alma, kimsenin göremediği fırsatları görüp değerlendirebilme, öncü olma gibi değerler, tutum ve davranışlar yanında bu yöndeki diğer eğilimleri de içermektedir. Kültürün ayırt edici, farklılaştıran niteliği 'girişimcilik kültürü' kavramını da anlamlı kılmaktadır. Kavram, girişimciliğin çevresel unsurlara bağlı olarak değişen niteliklerini öne çıkarmaktadır. Günümüzde, dünyada giderek ortaklaşan eğilimler, teknikler, yöntemler ve kültüre rağmen yine de bölgesel, yöresel ya da çeşitli kesimlere göre özgünlüğün, farklılığın belirli bir düzeyde korunduğu açıktır.

Girişimciliğin ortaya çıkmasında ya da girişimci kültürün oluşumunda çevresel unsurların herbiri gibi üniversiteler de önemli bir yere sahiptir. Yükseköğretim kurumları girişimcilik kültürünün oluşumuna etkilerini eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ya da doğrudan toplumu yönlendirme ile gerçekleştirebilirler. Buna göre, öğrencilerin ve diğer toplumsal kesimlerin her üç kanaldan da doğrudan ya da dolaylı olarak üniversitenin etkisine açık oldukları söylenebilir. Buna karşın, üniversitelerin de öncü konumlarına rağmen, buldukları ülkenin hakim kültüründen ve hatta yerel kültürlerden etkilendikleri söylenebilir. Üniversitelerin ülkelerdeki farklı girişimcilik düzeylerini açıklamanın yollarından biri de budur.

Girişimcilik kültürünü destekleyen, girişimci bir üniversitenin diğer temel nitelikleri şunlar olabilir: Girişimci mezunlar yetiştirmek ve çalışanları daha girişimci davranmaya teşvik edecek bir liderlik geliştirilmelidir. Ortaya çıkacak katma değeri artıracak şekilde dış paydaşlarla güçlü bağlar oluşturulmalıdır. Yine, topluma ve örgütlere fayda sağlayabilecek şekilde çalışmalar yapılmalı, girişimcilikle ilgili projeler hazırlanmalıdır. Örgütler arasında bilgi akışının daha verimli şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunulmalıdır. Bu çerçevede dünyada yaşananları daha iyi değerlendirmek için eğitimde disiplinlerarası yaklaşımlar geliştirilmelidir. Bütün bunları daha üst düzeyde gerçekleştirmek için girişimci hareketi destekleyen yenilikçi öğrenim yöntemleri uygulanmalıdır (Arnaut, 2015). Bu noktada, üniversitenin eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve toplumu yönlendirme işlevlerinin girişimcilik özelinde de, tek tek ve bir bütün olarak önemi vurgulanmalıdır. Kaldı ki; üniversiteler, bilgi toplumunun temel unsuru, sosyal yaşamın destekleyicisidir. Benzer şekilde, dış dünya ile bütünleşmede, kültürü zenginleştirmede çok önemli bir etkiye sahip üniversiteler (Çetin, 2007), girişimci bir kültürün oluşumundada kuşkusuz belirleyici öğelerden biri olacaktır.

Girişimcilikle ilgili 'çevresel yaklaşım'a göre, girişimcilik aynı zamanda çevreye verilen doğal bir tepkidir. Çevresel faaliyetler girişimcilik öğeleriyle etkileşirken sonuç olumlu ya da olumsuz olabilir. Bir başka ifadeyle, çevre girişimciliği destekleyebilir ya da zayıflatabilir, hatta engelleyebilir. Çevre unsurlarından toplumsal kültür de yine girişimcilik kültürünün oluşumunda kuşkusuz etkili olacaktır (İrmiş, Durak, Özdemir, 2010: 18-19). Güney ve Narmakhamatuly (2007), yaptıkları çalışmada, girişimcilikle ilgili farklı eğilimlerin kültürlere göre farklılaştığını bulmuşlardır. Bu bağlamda, belli bir ülkedeki kültürel sistemin önemli bir parçası olan ve yönlendirici konumdaki üniversitelerin de diğer toplumsal bileşenleri olduğu gibi girişimciliği de etkilemesi doğaldır. Özellikle kapalı, değişime çok açık olmayan çevrelerde bu etki daha belirgin

olacaktır (Graham, 2015). Üniversiteler özellikle girişimcilik eğitimi yoluyla bu etkiyi sağlayabilirler (Arnaut, 2015; Faltin, 2001; Jack ve Andersen, 1999). Bu noktada, girişimcilikle ilgili bir başka tartışma konusu girişimcinin belli bir eğitim düzeyinde olmasının zorunlu olup olmadığıdır. Genel anlayış, girişimcilerin üniversite ya da lise benzeri eğitim görmeseler de başarılı olabilecekleri yönündedir. Türkiye’de, Sanayi ve Ticaret Odaları’nın üye profilleri incelendiğinde bu düşüncenin doğru olduğu görülebilir. Ancak, dünya’da yapılan araştırmalar, özellikle son dönemde, girişimcilerin kayda değer bir oranının iyi eğitim görmüş kişilerden oluştuğunu ortaya koymuştur (Atasoy, 2012: 10; Yurtseven, 2007: 84). Araştırmalar, kadın girişimcilerin önemli bir bölümünün özellikle dil eğitimi, psikoloji ve sosyoloji konularında öğrenim gördüklerini ortaya koymaktadır (Atasoy, 2012: 11). Bu durum, elbette her alanda, her sektörde çalışan insanların eğitim düzeylerinin sürekli olarak yükselmekte olması ile ilişkili olduğu gibi, eğitim kurumlarının girişimciliği destekleyen bilgi altyapısını sağlamalarıyla da açıklanabilir. Günümüzde, özellikle mühendislik ve işletmecilik alanındaki teknik bilginin yeni bir işletme kurma düşüncesini desteklediği açıktır.

Bir girişimcinin öncelikle vizyon sahibi olması gerekir (Dolgun, 2003: 5). Bir potansiyel girişimcide, bir üniversite öğrencisinde bu vizyonun gelişimine üniversiteler doğrudan katkıda bulunabilir. Bütün ufuk açıcı faaliyetler etkili, gerçekçi, ulaşılabilir, ancak motive edici bir motivasyonun oluşumuna katkıda bulunur. Buna göre, üniversiteler de böyle bir süreçte başat rol oynayacaklardır.

Girişimci bir bakış açısının bileşenleri arasında diğer öne çıkanlar şu şekilde ifade edilebilir: Yeni düşünceler ortaya koyma, sentez yapabilme, yeni mal ya da hizmet geliştirebilme (Dolgun, 2003: 10), işletmeciliğin her bir fonksiyonu ile ilgili yenilikler geliştirebilmedir. Örnek olarak, pazarlama fonksiyonu ile ortaya

konulabilecek yeni yaklaşımlar ve uygulama; başarının, amaçlara ulaşabilmenin anahtarı olabilir. Bütün bu unsurların oluşumunda üniversitelerin etkisi, önemi açıktır. Günümüzün bilgi-temelli ekonomik sistemi, üniversitelerin girişimcilik alanındaki önemini daha da artırmaktadır (Arnaut, 2015). Bireylerin üniversiteden aldıkları teknik bilgi ile, bu ortamlarda geliştirecekleri sentez yapabilme, parçaları bütünleştirip yeni bir sonuç ortaya koyabilme yeteneği ile girişimcilik fayda yaratan, toplumu dönüştüren bir niteliğe ulaşabilir.

Üniversitelerin girişimcilik kültürünün oluşumuna bir diğer katkısı, ülkedeki ekonomik yapıyı etkileyerek girişimciliği talep edilen bir alan haline getirmesi, ilgili prosedürleri ve bu yöndeki tavırları etkilemesidir. Benzer şekilde, “genel işletmecilik inançları” (Yurtseven, 2007: 31) da üniversitelerin dönüştürebileceği bir başka konudur. Toplum tarafından girişimcilere gösterilen saygı ve takdir de yine yükseköğretim kurumlarının yönlendirmesiyle düzeyi değişebilecek unsurlardır. Aynı şekilde, sürekli değişimin önemini ve gerçekliğini, gerekliliğini vurgulayan, öne çıkaran üniversiteler, bunun girişimcilerin katkısıyla daha tatmin edici bir düzeyde gerçekleşebileceğine toplumu ikna edebilirler.

Üniversitelerin ortaya koyduğu iklim, yeni bir iş fikrinin ortaya çıkması ya da tetiklenmesinde çok etkilidir. Bu örgütsel iklim, aynı zamanda kişiliğin oluşumunda son derece önemlidir. Araştırmalar, girişimcilerin iş yönetimi süreci ve iş dünyası ile ilgili kendilerine özgü bir yaklaşıma sahip olduklarını göstermektedir (Atasoy, 2012: 12; Gürol, 2006: 14-15). Bu yapının, yeni bir iş kurma ve onu sürdürme sürecindeki tutum ve davranışlar üzerinde çok etkili olacağı açıktır. Etik bir yaklaşım bu çerçevede değerlendirilebilir. Yine yaratıcılığın da, böyle bir iklim içinde gelişmesi de doğaldır.

Üniversitenin girişimcilik kültürü üzerindeki etkisi öğrenciler üzerinde değerlendirildiğinde, sınıf yükseldikçe bu etkinin artacağı

öngörülebilir. Bu durum yine, öğrencilerin ileri sınıflarda üniversite iklimi ile daha çok bütünleşmeleri ile açıklanabilir. Dolayısıyla;

Hipotez 1: Üniversite öğrencilerinin girişimcilikle ilgili yaklaşımları üniversitede okudukları sınıflara göre farklılaşacaktır.

Günümüzde ülkemizde ve elbette bütün dünyada, ‘yetişmiş işgücünün işsizliği’ ya da ‘mezuniyet sonrası işsizlik’ sorunu yaşanmaktadır. Bu durumun bir sonucu olarak ve elbette öğrencilerin önündeki en önemli seçeneklerden biri olarak, ‘girişimcilik’ öğrencilerin farkındalığının üst düzeyde olduğu bir konudur. Üniversite öğrencileri arasındaki yoğun bilgi akışı da bu farkındalığı güçlendirecek ve çeşitli kesimler açısından dengeleyecektir. Gündüz ve gece öğrenim gören öğrenciler, benzer ve hatta aynı bilgi kaynaklarına dayanmaktadırlar. Genel olarak, aynı hocalardan aynı dersleri almaktadırlar. Aynı medya unsurları, yayınlar, kütüphane ve iletişim araçlarının etkisi altında ya da bunlardan yararlanmaktadırlar. Kurslar, bilgilendirme toplantıları, sempozyum, kongre ve konferanslar bu grupları benzer şekilde yönlendirmektedir. Buna göre, şöyle bir iddiada bulunulabilir:

Hipotez 2: Üniversite öğrencilerinin girişimcilikle ilgili yaklaşımları okudukları öğretim türünden bağımsızdır.

Üniversiteler her kesimden insana açık olan kurumlardır. Üniversiteye gelen öğrenciler, eşitlikçi bir bakış açısına ve aynı fırsatlara sahiptir. Cinsiyet açısından değerlendirildiğinde, kadınların geleneksel yapıdan kaynaklanabilen konumları, üniversite ortamında ortadan kalkmakta, bu iklim onları, sosyal yaşamda en az erkekler kadar güçlü bir şekilde yer alabilecekleri konusunda ikna ve teşvik etmektedir. Kadınlar (ya da kız öğrenciler), üniversitelerde yeteneklerini, var olan potansiyellerini ortaya koyma, değerlendirme anlamında çok daha güçlü bir konuma ulaşmaktadırlar. Üstün

sorumluluk anlayışları, uzlaşmaya açık kişilik yapıları bilgiyle bütünleşmekte ve kendine güvenle birlikte kadınlar, üstün bir rekabet gücü elde etmektedirler. Böylece kadınlar, her alanda çalışabilmekte, erkeklerle birlikte ekonomiye katkıda bulunabilmektedirler. Bu durum girişimcilik için de geçerlidir. Dünya’da ve ülkemizde, her sektörde çok başarılı kadın girişimciler vardır.

Kız ya da erkek öğrenciler, mezuniyet sonrasında da aynı koşullarda, bir iş bulabilme, var olabilme çabası içine göreceklerine göre, her iki grup da girişimcilik ile ilgili fırsatlara benzer şekilde yaklaşacaklardır. Kaldı ki, her iki grup da aynı bilgi kaynaklarından kendilerini geliştirmektedirler. Bu çerçevede, aşağıdaki öngöründe bulunulabilir:

Hipotez 3: Üniversite öğrencilerinin girişimcilikle ilgili yaklaşımları cinsiyetlerinden bağımsızdır.

Yukarıda, farklı kesimlerden öğrencilerin girişimcilikle ilgili yaklaşımlarının neden ortaklaşacağı ayrıntılı bir şekilde ifade edilmişti. Ancak bu noktada, özellikle ailede bir girişimcinin bulunması durumu bu ortak yaklaşımı, ayrıştırıp farklılaştırabilir. Ailelerinde bir girişimci bulunan öğrencilerin, bu çalışma alanına ilgi düzeylerinin daha yüksek olacağı öngörülebilir. Bunun temelinde, konu ile ilgili daha çok bilgiye sahip olma olanağının bulunması, ailede bu işi başarılı bir şekilde yapan kişinin konu ile ilgili cesareti artırması, hazır bir işletmenin bulunması, yasal prosedür ve uygulanacak yöntemler konusunda daha çok bilgiye sahip olunabilmesidir.

Hipotez 4: Üniversite öğrencilerinin girişimcilikle ilgili yaklaşımları ailelerinde bir girişimci bulunup bulunmamasına göre farklılaşacaktır.

3. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, farklı sınıflardaki üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin ölçülmesi yoluyla üniversitelerin bu konudaki etkisinin değerlendirilmesini kolaylaştırmaktır. Araştırmanın nihai amacı, üniversitelerin girişimcilik kültürünün oluşumuna yapacağı katkıyı nasıl artırabileceğini gündeme taşımak, değerlendirmek ve önerilerde bulunmaktır.

Örneklem ve Veri Toplama

Hipotezleri test etmek için gerekli veri kümesi, Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencileri üzerinde Nisan 2015'te gerçekleştirilen bir anket çalışması ile elde edilmiştir. Araştırmanın örneklemini 276 lisans öğrencisinden oluşmaktadır. Anket formu sekizi demografik ve toplam yirmialtı sorudan oluşmuştur. Demografik sorular dışındakiler, beşli Likert ölçeği ile oluşturulmuştur. Ölçek, ilgili literatürden derlenmiştir (Ör.: Akpınar, 2009; Okudan ve Rzasa, 2006; Çetinkaya Bozkurt, Alparslan, 2013). Bu aşamada, öncelikle otuz öğrenci üzerinde bir pilot test uygulanmış ve aynı soru formuyla devam edilmesi kararı verilmiştir. Araştırmada soruları yanıtlayan katılımcıların 244'ünün doldurmuş olduğu formlar 'kullanılabilir' bulunmuştur. Araştırmaya katılanlar, işletme bölümü 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileridir ve soruları 'gönüllülük' temelinde yanıtlamışlardır. Veri kümesinin normal dağılım göstermediği değerlendirildiğinden, parametrik olmayan testlerden 'Mann-Whitney U' ve 'Kruskal-Wallis' testleri kullanılmıştır.

4. VERİ KÜMESİNİN ANALİZİ VE BULGULAR

Demografik veri kümesinin analizi ile, soruları yanıtlayan ve geçerli anket formu sunan 244 katılımcının 118 (%48,4)'i kız öğrenci, 126 (%51,2)'si erkek öğrencidir. Yine, katılımcıların 95 (%38,9)'i birinci sınıf, 56 (%23)'sı ikinci sınıf, 79 (%32,4)'ü üçüncü sınıf ve 14

(%5,7)'si dördüncü sınıf öğrencisidir. Katılımcıların 118 (%48,4)'ü normal öğrenim, 125(%51,2)'si ikinci öğretim öğrencisidir. Anketi yanıtlayanların 12 (%4,9)'si 19 yaşında, 33 (%13,5)'ü 20 yaşında, 59 (%24,2)'u 21 yaşında, 65 (%26,6)'si 22 yaşında, 39 (%16)'u 23 yaşındadır. Katılımcılardan 24 yaşında olanların sayısı 25 (%10,2), 25 olanların sayısı 8 (%3,3) ve 1(%4)'er kişi de 27, 28 ve 55 yaşındadır.

Katılımcıların yalnızca 74 (%30,3)'ünün ailesinde bir girişimci vardır. Bunların grup olarak sayıları ve oranları ise şöyledir: Anne 12 (%4,9), baba 36 (%14,8), kardeş 15 (%6,1) ve diğerleri 11 (%4,5)'tir. Benzer şekilde, öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri şu şekildedir: 244 katılımcının 82 (%33,6)'si 0-1000 TL, 77 (%31,6)'si 1001-2000 TL, 47 (%19,3)'si 2001-3000, 17 (%7)'si 3001-4000 ve 21 (%8,6)'i 4001 TL ve üzeri gelire sahip ailelerdendir.

Hipotez Testinin Sonuçları

Tablo 1. Kruskal-Wallis Testi Sonuçları – Sınıflara Göre Ortalamalar

Sınıflar (Yıl)	N	Ortalama Aralık	Sd.	X ²	Anlamlılık
1	95	125.32			
2	58	119.52	3	.446	.931
3	73	119.95			
4	18	127.61			

Kategorik değişken m³'tür.

Tablo 1. Kruskal-Wallis testi sonuçlarını ortaya koymaktadır. Testin anlamlılık düzeyi .833'tür. Bu sonuç, 0.05 alfa değerinden büyük olduğu için, ortalamalar arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılır. (χ^2 [sd.=3, n=244] = .446 ve anl.>0,05). Bir başka ifadeyle, sorulara verilen yanıtların ortalamaları üniversitedeki dört sınıf arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Buna göre Hipotez 1 doğrulanmamıştır.

Aşağıda Tablo 2, ikinci hipoteze ilişkin gerçekleştirilen Mann-Whitney U Testi sonuçlarını içermektedir. Buna göre, elde edilen

sonuçlar, girişimciliğe ilişkin yaklaşımların ğretim türüne göre değişmediğini ortaya koymaktadır ($U=6817.500$ ve $anl.>0.05$). Buna göre, Hipotez 2 kabul edilmiştir.

Tablo 2. Öğretim Türü ve Girişimcilik Yaklaşımı Arasında Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Öğretim Türü	N	Ortalama Aralık	Aralıklar Toplamı	Mann Whitney U	Anl.
Birinci ğretim	129	125.15	16144.50	6817.500	.385
İkinci ğretim	113	117.33	13258.50		

Tablo 3; nc hipoteze ilişkin gerçekleştirilen Mann-Whitney U Testi sonuçlarını içermektedir Buna göre, elde edilen sonuçlar, girişimciliğe ilişkin yaklaşımların cinsiyete göre değişmediğini ortaya koymaktadır ($U= 7164.500$ ve $anl.>0.05$). Buna göre, Hipotez 3 kabul edilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet ve Girişimcilik Yaklaşımı Arasındaki İlişki - Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Öğretim Türü	N	Ortalama Aralık	Aralıklar Toplamı	Mann Whitney U	Anl.
Kız	116	120.26	13950.26	7164.500	.712
Erkek	127	123.59	15695.50		

Tablo 4, dördüncü hipoteze ilişkin gerçekleştirilen Mann-Whitney U Testi sonuçlarını içermektedir Buna göre, elde edilen sonuçlar, girişimciliğe ilişkin yaklaşımların ailede bir girişimcinin olup olmasına göre değişmediğini ortaya koymaktadır ($U= 5476.500$ ve $anl.>0.05$). Buna göre, Hipotez 4 kabul edilmemiştir.

Tablo 4. Ailede Bir Girişimcinin Bulunması – Girişimcilik Yaklaşımı Arasındaki İlişki - Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ailede Girişimci Var mı?	N	Ortalama Aralık	Aralıklar Toplamı	Mann Whitney U	Anl.
Var	72	112.56	8104.50	5476.500	.651
Yok	158	116.84	18460.50		

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Bu çalışmada esas olarak, öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen bir araştırma temelinde, girişimcilik kültürünün oluşumunda üniversitelerin rolü ele alınmıştır. Araştırma sonuçları, üniversitenin girişimcilik kültürünün oluşumunda, örneklem üzerinde etkili olduğu yönündeki hipotezi desteklememektedir. Buna göre, üniversite öğrenimlerinin başındaki ve ileri aşamalarındaki öğrencilerin girişimcilikle ilgili tutum ve eğilimlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Benzer şekilde, ailede bir girişimcinin olması durumu ile öğrencilerin girişimcilikle ilgili eğilimleri, tutum ve davranışları arasında bir ilişki bulunamamıştır. Diğer taraftan, öngörüldüğü şekilde, girişimcilik ile ilgili eğilimlerin öğretim türü ve cinsiyetten bağımsız olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Elde edilen bulgular yukarıda ifade edilen niteliği ya da bir başka ifade ile öğrencilerin girişimcilikle ilgili yaklaşımlarının aynılığı, konunun popülerliği ile açıklanabilir. Bu çalışma alanı ya da davranış şekli, her kesimden insanın ilgi duyduğu, kendisiyle özdeşleştirdiği niteliklere sahiptir. Bu çerçevede, öğrenim ücreti ödeyen ya da ödemeyen gençler, kızlar ya da erkekler, birinci ya da dördüncü sınıftakiler, ailelerinde bir girişimci olanlar ya da olmayanlar benzer tavır ve tutumlara sahiptir. Öte yandan, değerlendirme yapılırken, elbette, soruları yanıtlayanların ne ölçüde içten davrandıkları konusu

da akla gelebilir. Ancak, bu noktada, objektif bir yorumda bulunmak oldukça zordur.

Kız ve erkek öğrencilerin, benzer tavra sahip olmaları, üniversitenin ortaya koyduğu eşitlikçi yapı ile ve yine üniversitenin, geleneksel kültürün erkek lehindeki içeriğini kadınlardan yana dengelemesiyle açıklanabilir. Aynı şekilde, ailesinde girişimci olan ve olmayan öğrencilerin benzer tavırları, girişimciliğin farklı kesimler ciddi bir seçenek durumunda olduğunu ortaya koymaktadır.

Mevcut durumda, yükseköğretim kurumlarının girişimci kuşaklar yetiştirmeyi misyonlarının en unsurlarından biri haline getirmeleri gereklidir. Bu çerçevede, yaratıcılığa, yenilikçiliğe dayanan ve bunlarla desteklenen kendine güven, risk alma ve fırsatları görüp değerlendirebilme, girişimci üniversitelerin mezunlarında ya da mensuplarında gözlemlenen temel nitelikler olmalıdır.

Kuramsal Öneriler

1. Üniversitelerin girişimcilik kültürü üzerindeki etkileri farklı üniversitelerde yeni örneklemeler üzerinde sınanmalıdır.

2. Bu çalışma, aynı zamanda, üniversite öğrencisi ya da mensubu olmayanlar üzerinde de gerçekleştirilmeli ve yükseköğretim kurumlarının girişimci bir toplumun oluşumuna etkileri değerlendirilmelidir.

3. Girişimciliğin, toplumsal kültürün diğer öğeleriyle ilişkisini ortaya koyacak araştırmalar yapılmalıdır.

4. Girişimci kültürün nasıl geliştirilebileceği ya da zenginleştirilebileceğine dair çalışmalar ortaya konmalıdır.

Yönetmelik Öneriler

1. Üniversiteler, sanayi-üniversite işbirliğini sağlayacak ve girişimci faaliyetleri eşgüdüm edecek araştırma merkezleri kurmalıdırlar ve ilgili diğer birimleri oluşturmalıdırlar.

2. Girişimcilik dersi bütün fakültelerde ders planlarında olmalı ve zorunlu dersler arasında yer almalıdır.

3. Girişimcilik araştırma merkezlerinde farklı disiplinleri bir araya getirecek çalışmalarla yenilikçilik kolaylaştırılmalı, güçlendirilmelidir.

4. Üniversiteler girişimcilik derslerinde uygulamaya daha çok öncelik vermeli, öğrenciler proje hazılamaya özendirilmeli, bunun için ödül mekanizmaları oluşturulmalıdır.

Sınırlılıklar

Araştırma sonuçları, Giresun İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile sınırlıdır.

KAYNAKÇA

Akpınar, Selma. Girişimciliğın Temel Bilgileri, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2009.

Arnaut, Dino (2015). Towards an Entrepreneurial University. *IJEMS*, 3(1), 135-152.

Atasoy, Tuğrul. Kendinizin Patronu Olmak: Girişimcilik, ODTÜ Bilim Kitapları Dizisi, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayınları, Ankara, 2012.

Çetinkaya Bozkurt, zlem, Alparslan, Ali Murat (2013). Girişimcilerde Bulunması Gereken zellikler ile Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve ğrenci Görüşleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8 (1), 7-28.

Çetin, Murat (2007). Bölgesel Kalkınma ve Girişimci niversiteler. *Ege Akademik Bakış*, 7(1), 217-238.

Dolgun, Uğur. Girişimcilik, Alfa Yayınevi, Bursa, 2003.

Faltin, Günter (2001). Creating a Culture of Innovative Entrepreneurship. *Journal of International Business and Economy*, 2(1), 123-140.

Güney, Semra, Nurmakhmatuly, Arman (2007). Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (18), 62-86.

Graham, Ruth. University-based Entrepreneurial Ecosystems: Evidence from Emerging World Leaders. MIT Skoltech Initiative, Massachusetts, USA, 2015.

Gürol, Mehmet Ali. Küresel Arena'da Girişimci ve Girişimcilik, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.

Jack, Sarah L., Anderson, Alistair R. (1999). Entrepreneurship Education within the Enterprise Culture: Producing Reflective Practitioners. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 5(3), 110-125.

İrmiş, Ayşe, Durak, İbrahim, Özdemir, Lütfiye. Girişimcilik Kültürü, Ekin Yayınevi, Bursa, 2010.

Okudan, Gül E., Rzasa, Sarah E. (2006). A Project-Based Approach to Entrepreneurial Leadership Education. *Technovation*, 26, 195-210.

Yurtseven, Rıdvan. Girişimcilik, Detay Yayıncılık, Ankara, 2007.

